

Nieuw-Roden – Beukenlaan
Gemeente Noordenveld (Dr.)
Archeologisch Bureauonderzoek
en Inventariserend Veldonderzoek IVO-O
(verkennende fase)
Concept
Steekproefrapport 2018-08/06

Nieuw-Roden – Beukenlaan
Gemeente Noordenveld (Dr.)
Archeologisch Bureauonderzoek
en Inventariserend Veldonderzoek IVO-O
(verkennende fase)
Concept
Steekproefrapport 2018-08/06

Nieuw-Roden, Beukenlaan, Gemeente Noordenveld
(Dr.).

Archeologisch Bureauonderzoek
en Inventariserend Veldonderzoek IVO-O
(verkennde fase).

Een onderzoek in opdracht van de
Gemeente Noordenveld, via [REDACTED]

Steekproefrapport 2018-08/06

ISSN 1871-269X

Status: **concept versie**

Auteur: [REDACTED]

Autorisatie: [REDACTED] (senior KNA-archeoloog /
senior KNA-prospector)

Actorregistratienummer 35453178

Goedgekeurd door de bevoegde overheid
gemeente Noordenveld,
dhr./mw.
d.d.

De Steekproef bv werkt volgens de Kwaliteitsnorm
Nederlandse Archeologie 4.0 / SIKB-BRL 4000, voor
dit onderzoek protocollen 4002 en 4003

Foto's en tekeningen zijn gemaakt door
De Steekproef, tenzij anders vermeld.

© De Steekproef bv, augustus 2018

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd
en/of openbaar gemaakt zonder bronvermelding.
De Steekproef bv aanvaardt geen aansprakelijkheid
voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing
van de adviezen of het gebruik van de resultaten van
dit onderzoek.

De Steekproef bv Archeologisch Onderzoeks- en
Adviesbureau, Hogeweg 3, 9801 TG Zuidhorn

telefoon	050 – 5779784
internet	www.desteekproef.nl
e-mail	info@desteekproef.nl
kvk	02067214

Inhoud

Samenvatting

1. Inleiding.....	1
• 1.1 Aanleiding en doel (KNA 4 LS01).....	1
• 1.2 Locatie (KNA 4 LS01, LS02).....	2
2. Bureauonderzoek (KNA 4 LS06).....	4
• 2.1 Bronnen.....	4
• 2.2 Fysische geografie (KNA 4 LS04).....	5
• 2.3 Archeologie (KNA 4 LS04).....	6
• 2.4 Historische geografie (KNA 4 LS03).....	10
• 2.5 Archeologisch verwachtingsmodel (KNA 4 LS05).....	12
• 2.6 Mogelijke verstoringen (KNA 4.0 LS02).....	12
3. Veldonderzoek (KNA 4 VS05).....	13
• 3.1 Methoden en technieken (KNA 4 VS01).....	13
• 3.2 Resultaten veldwerk (KNA 4 VS02, VS03).....	14
4. Conclusies en advies (KNA 4 VS07).....	15

Literatuur

Appendix I:	Archeologische periode-indeling
Appendix II:	Boorstaten met legenda
Appendix III:	Boorbeschrijvingen

Samenvatting

In augustus 2018 is voor een plangebied aan de Beukenlaan te Nieuw-Roden, gemeente Noordenveld, provincie Drenthe, een archeologisch bureau- en inventariserend veldonderzoek, verkennende fase, uitgevoerd. De aanleiding voor het archeologisch onderzoek is een nieuw in te richten natuurbegraafplaats. Het plangebied bevindt zich in een zone met een hoge of middelhoge archeologische verwachting en gedeeltelijk in de bufferzone rondom een Archeologisch MonumentenKaart (AMK) terrein. Het plangebied is circa 0,6 hectare groot en bevindt zich ten zuiden van de huidige begraafplaats in Nieuw-Roden. De verwachte verstoringsdiepte was ten tijde van het archeologisch onderzoek nog niet bekend.

Voorafgaand aan het veldwerk is een archeologisch bureauonderzoek en archeologisch verwachtingsmodel opgesteld. Hieruit blijkt dat het plangebied gedeeltelijk in de bufferzone van een AMK terrein met twee grafheuvels ligt en midden in een veel groter gebied met grafheuvels daterend van het neolithicum tot de ijzertijd (zie Appendix 1). Tevens zijn er in de omgeving meerdere archeologische vondsten gedaan daterend van het laat paleolithicum tot de nieuwe tijd.

Er is een verkennend booronderzoek uitgevoerd waarbij er zes boringen tot in de C-horizont zijn doorgezet. De boringen laten een bouwvoor zien met daaronder een intacte podzolbodem. Er zijn geen archeologische indicatoren of cultuurlagen aangetroffen in de boringen.

Selectieadvies door senior KNA archeoloog / senior KNA prospector [REDACTED]

Uit de verkennende fase van het booronderzoek is gebleken dat de bodem binnen het plangebied bijna volledig intact is. Er zijn echter geen archeologische indicatoren of cultuurlagen aangetroffen. De beleidskaart van de Gemeente Noordenveld adviseert een karterend booronderzoek bij een intacte bodem. Omdat het om grafheuvels gaat, wordt er geen diffuse verspreiding van bijvoorbeeld aardewerk of vuursteen verwacht en zijn archeologische waarden met een (karterend) booronderzoek zeer moeilijk aan te tonen. De gaafheid van de bodem, zoals vastgesteld bij het verkennend booronderzoek, duidt erop dat (sporen van) prehistorische begravingen in goede staat kunnen verkeren.

Wij achten de kans op intacte archeologische waarden zoals grondsporen binnen dit plangebied zeer hoog en adviseren geen bodemingrepen uit te voeren om deze waarden te beschermen. Indien dit niet mogelijk is, adviseren wij een archeologisch vervolgonderzoek in de vorm van een proefsleuvenonderzoek. Hiervoor is een geldig Programma van Eisen nodig en dient contact opgenomen te worden met de gemeente Noordenveld en met de provinciaal archeoloog. Het is aan de gemeente en provincie om dit advies al dan niet over te nemen.

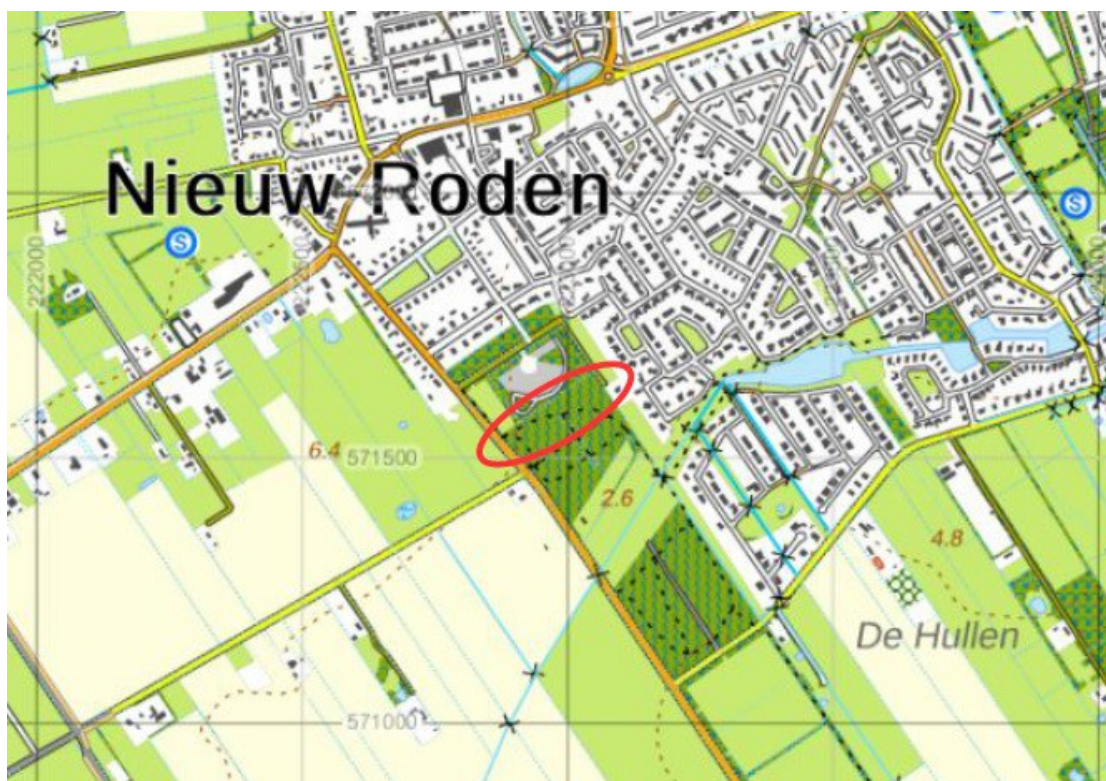
Administratieve gegevens van het plangebied

Soort Onderzoek	Bureauonderzoek & Inventariserend Archeologisch Veldonderzoek (verkennde fase)
Provincie	Drenthe
Gemeente	Noordenveld
Plaats	Nieuw-Roden
Toponiem	Beukenlaan
Planologische aanleiding	bestemmingsplanwijziging
Coördinaten plangebied	NO 223.033 / 571.659 ZW 222.929 / 571.536 ZO 223.056 / 571.624 N 222.906 / 571.567
Kadastraal nummer	RDN01-H-3668
Oppervlakte van het onderzoeksgebied	6000 m ²
Bevoegde overheid	Gemeente Noordenveld
Adviseur namens de bevoegde overheid	
Opdrachtgever	Gemeente Noordenveld Postbus 109, 9300 AC Roden 050-5027283 [redacted]@gemeentennoordenveld.nl
OM-nummer	4622162100
Status terrein (AMK-nr); zaak-nr	n.v.t.
ISSNnr.	1871 - 269X
Uitvoerder	De Steekproef bv
Steekproef projectcode	2018-08/06
Geomorfologische context	Plateau-achtige grondmorerug
NAP-hoogte maaiveld	circa 4,5meter + NAP
Geplande verstoringsdiepte	>30 cm onder maaiveld
Maximale diepte onderzoek	90 centimeter onder maaiveld
Huidig grondgebruik	bebost
Uitvoering veldwerk	8 augustus 2018
Beheer en plaats documentatie	De Steekproef bv / Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) / DANS / DINO-loket (boorgegevens) Beheer en plaats van documentatie: Noordelijk Archeologisch Depot te Nuis

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel (KNA 4 LS01)

In opdracht van [REDACTED] van de Gemeente Noordenveld, is in juli en augustus 2018 een archeologisch bureau- en inventariserend veldonderzoek, verkennende fase, uitgevoerd voor plangebied Beukenlaan te Nieuw-Roden, gemeente Noordenveld, Drenthe (Figuren 1 & 2). De aanleiding voor het archeologisch onderzoek is een nieuw in te richten natuurbegraafplaats. Het plangebied bevindt zich in een zone met een hoge of middelhoge archeologische verwachting en gedeeltelijk in de bufferzone rondom een AMK terrein.

Figuur 1. Nieuw-Roden, Beukenlaan: De ligging van het plangebied is met een rode ovaal aangegeven. De kaart is naar het noorden gericht (bron: ARCHIS).

Het plangebied heeft een grootte van circa 6000 m²; de verstoringsdiepte was ten tijde van dit onderzoek nog onbekend. Omdat de graafwerkzaamheden eventueel aanwezige archeologische grondsporen zullen verstoren, is er overeenkomstig de archeologische beleidsadvieskaart uit 2011 (Arcadis 2011) een inventariserend archeologisch veldonderzoek, verkennende fase, uitgevoerd volgens de huidige provinciale richtlijnen voor archeologie.

Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek (BRL 4000, protocol 4002) en een inventariserend veldonderzoek, verkennende en karterende fase, middels grondboringen (protocol 4003). Het doel van het bureauonderzoek is het opstellen van een archeologisch verwachtingsmodel van het gebied aan de hand van beschikbare fysisch-geografische,

archeologische en historisch-geografische informatie. Tijdens het veldonderzoek is dit verwachtingsmodel getoetst. Het doel van het veldonderzoek is het vaststellen van de gaafheid van de bodem (de intactheid van de potentiële archeologische lagen), wat de kans is op de aanwezigheid van archeologische waarden in het onderzoeksgebied en in welke mate deze worden bedreigd door de ontwikkelingsplannen. Hierbij is gekeken naar de bodemopbouw en naar het eventueel voorkomen van archeologische indicatoren, zoals aardewerk, bewerkt vuursteen, metalen voorwerpen, bouw materiaal, bewerkt en verbrand bot, houtskool, etc.

1.2 Locatie (KNA 4 LS01, LS02)

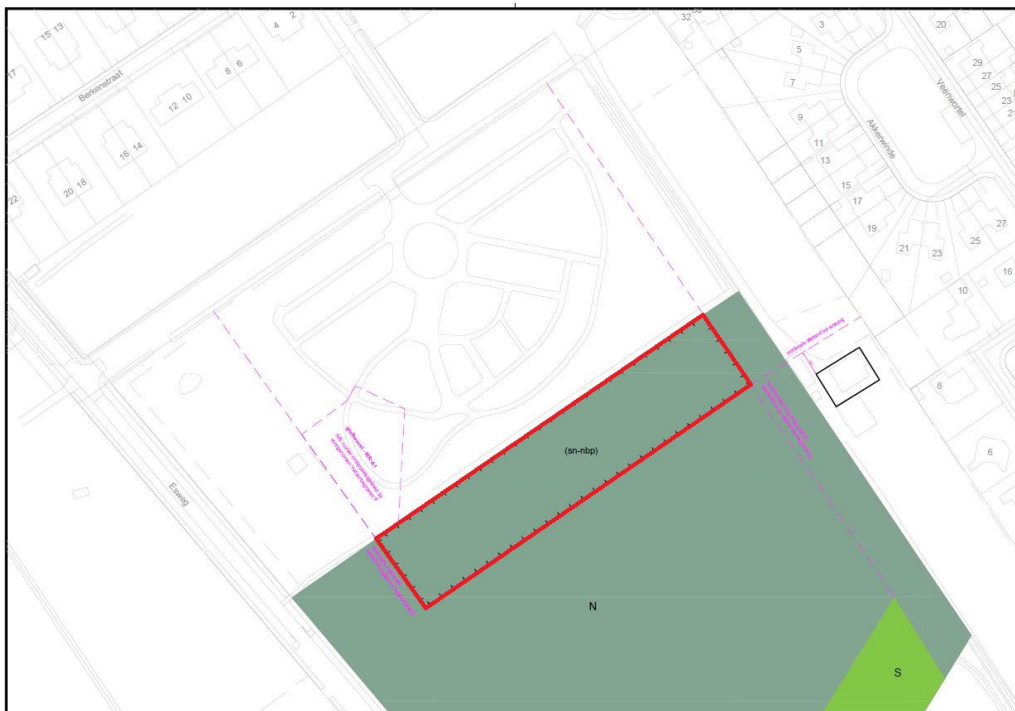
Het plangebied bevindt zich aan de zuidwestkant van het dorp Nieuw-Roden, aan het einde van de Beukenlaan. Op de tekeningen, verstrekt door de opdrachtgever, zijn de geplande ingrepen te zien (Figuur 4). Het plangebied was ten tijde van het veldonderzoek onbebouwd. Het is momenteel bebost als zone rondom de huidige begraafplaats (Figuur 2). Voorafgaand aan het bureauonderzoek heeft geen terreinbezoek plaatsgevonden, omdat dit naar verwachting geen informatie oplevert, die niet tijdens het booronderzoek naar voren zou komen.

Figuur 2. Nieuw-Roden, Beukenlaan: Luchtfoto met in rood het plangebied omlijnd.

Figuur 3. Nieuw-Roden, Beukenlaan: Foto van een deel van het plangebied, genomen bij boorpunt 5 richting het noordwesten. Op de achtergrond is een open plek zichtbaar met daarin één van de grafheuvels (Tabel 1, melding 7). Verder is het plangebied dicht bebost.

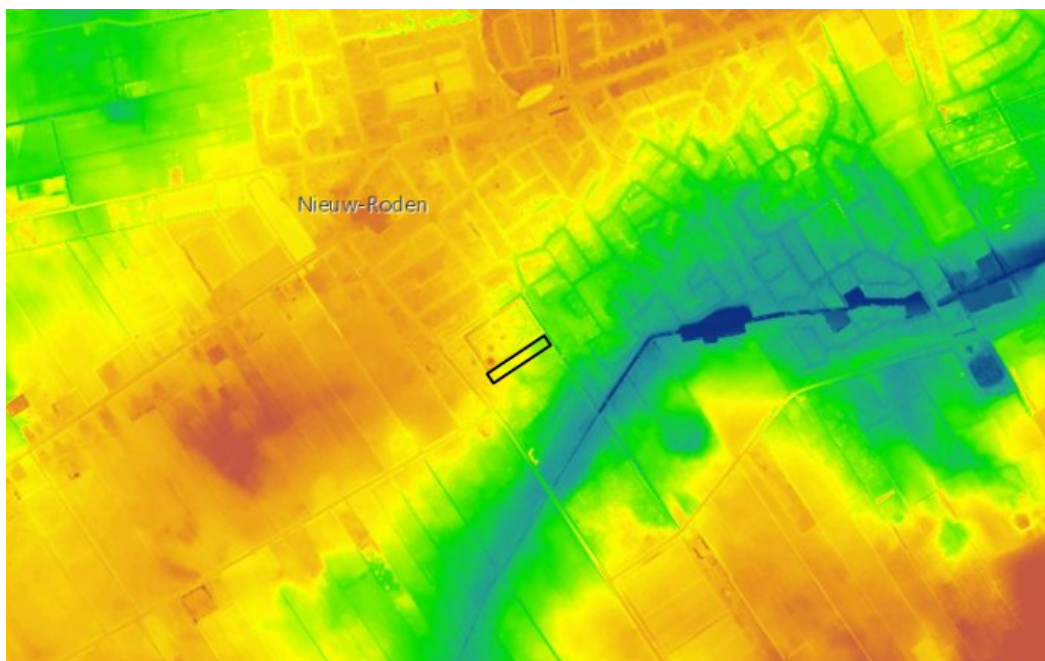
Figuur 4. Nieuw-Roden, Beukenlaan: De in het plangebied voorgenomen bouwplannen zoals verstrekt door de opdrachtgever. De afbeelding is gericht naar het noorden. Het plangebied is rood omkaderd, hierbinnen is de nieuwe natuurbegraafplaats gepland. De twee grafheuvels (roze omkaderd) worden behandeld in het bureauonderzoek, maar niet in het booronderzoek.

2. Bureauonderzoek (KNA 4 LS06)

2.1 Bronnen

Tijdens het bureauonderzoek is de bestaande relevante kennis van het plangebied verzameld. De gebruikte bronnen voor het bureauonderzoek zijn opgenomen in de literatuurlijst. De onderzoeksmethode is afgestemd op de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) 4.0 en het archeologisch beleid van de provincie Drenthe en de gemeente Noordenveld (Arcadis 2011). Aan de hand van het bureauonderzoek is een archeologisch verwachtingsmodel opgesteld.

Voor de paragraaf over de fysische geografie zijn kaarten van de bodem, de geologie, geomorfologie en de fysische geografie geraadpleegd, evenals het Actueel Hoogtebestand Nederland. Voor de paragraaf over archeologie is onder andere de archeologische erfgoedkaart van de gemeente Noordenveld (Arcadis 2011) en ARCHIS 3, het archeologisch registratie- en informatiesysteem van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), geraadpleegd. In ARCHIS 3 kunnen vondstmeldingen, archeologische terreinen en eerder uitgevoerde archeologische onderzoeken worden ingezien. Deze databank is toegankelijk voor organisaties die werkzaam zijn in de archeologie (zoeken.cultureelerfgoed.nl). Het bevat een GIS-systeem waarin de archeologische kaart en aardkundige kaarten geraadpleegd kunnen worden. Voor de paragraaf over de historische geografie is onder meer gebruik gemaakt van historische kaarten en de website topotijdreis.nl.

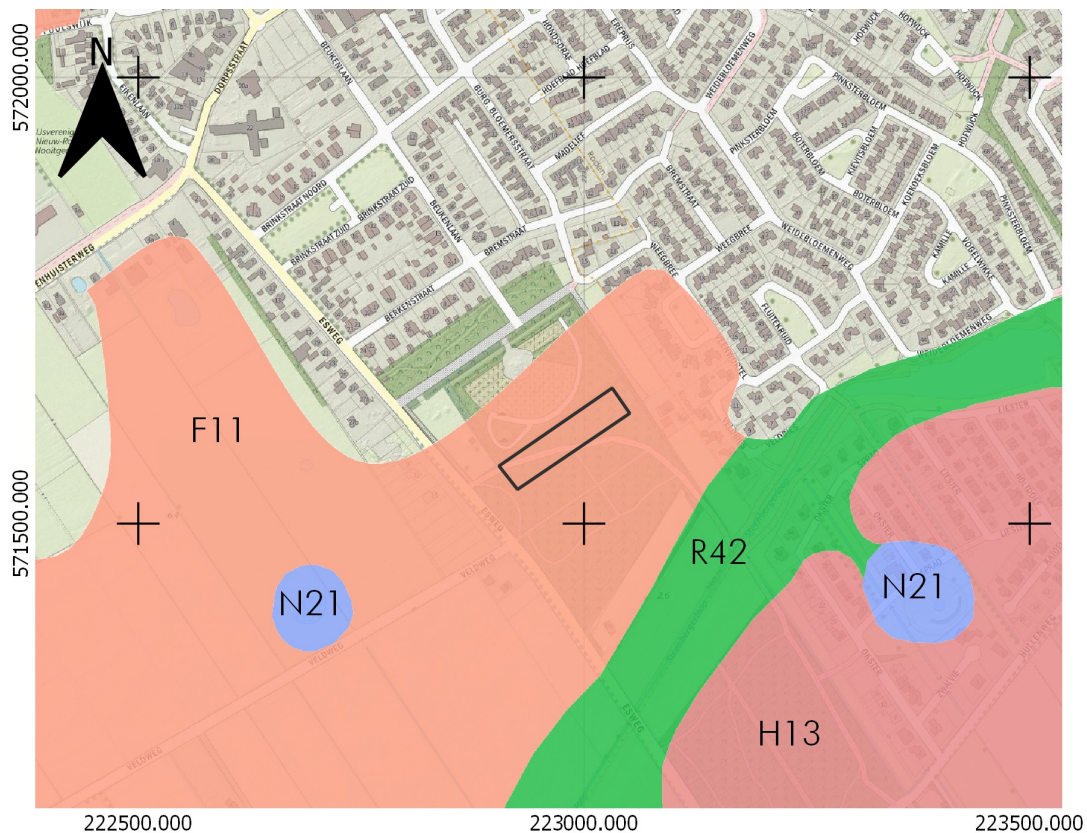

Figuur 5. Nieuw-Roden, Beukenlaan: Detail van de hoogtekaart; het plangebied is zwart omkaderd. Gebieden met een rood, oranje en gele kleur liggen hoger dan de groene en blauwe zones. (naar: www.ahn.nl).

2.2 Fysische geografie (KNA 4 LS04)

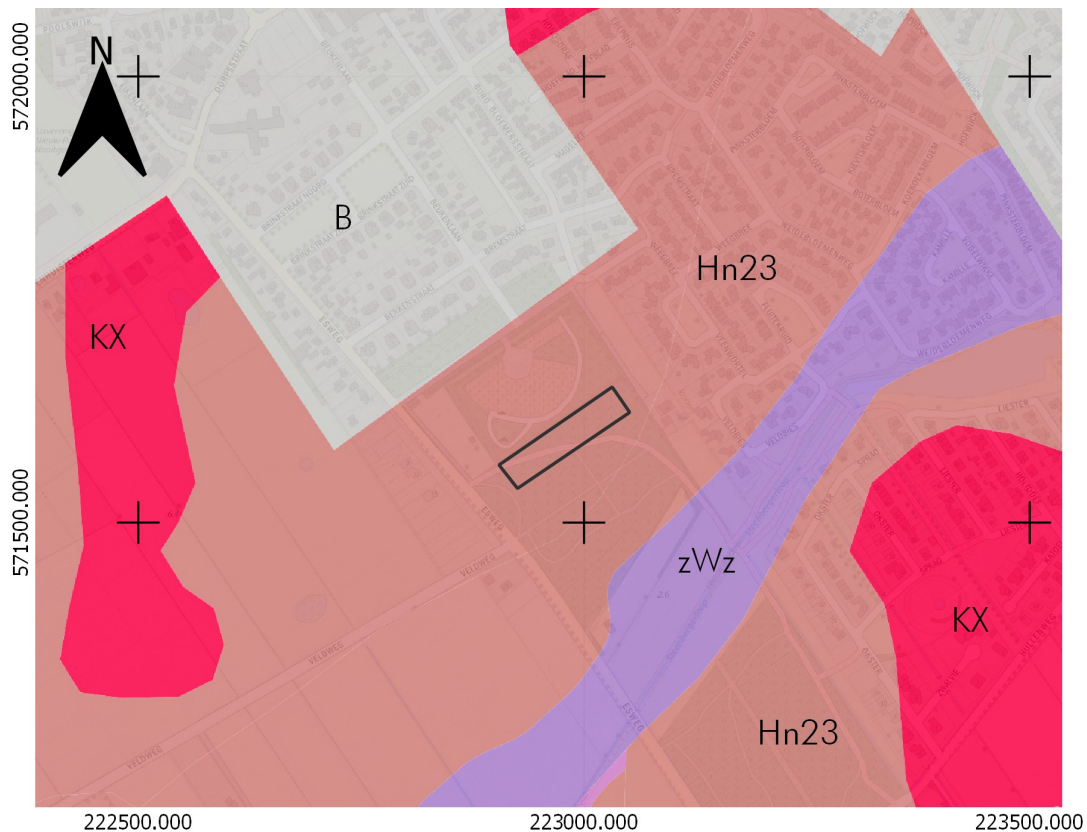
Op een detail van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN; Figuur 5) is te zien dat het plangebied op een overgangszone van een hogere rug naar een lager beekdal ligt. Het plangebied ligt circa 4,5 meter boven NAP. Rond 2750 v.C. en 3850 v.C. was het gebied overgroeid met veen (Vos *et al.* 2011). In de perioden hiervoor en hierna lag het plangebied weliswaar op het dekzand, maar aan de rand van het veen.

Een detail van de geomorfologische kaart is afgebeeld in Figuur 6. Het plangebied ligt volledig op een plateau-achtige grondmorenerug (code F11), met aan de zuidoostzijde een beekdalbodem (code R42). Ten zuidwesten en zuidoosten van het plangebied liggen twee laagtes met randwal, de restanten van een pingo-ruïne (code N21). Dit landschap is voornamelijk in de voorlaatste ijstijd gevormd.

Figuur 6. Nieuw-Roden, Beukenlaan: geomorfologische kaart met zwart omkaderd het plangebied. F11=plateau-achtige grondmorenerug, N21=laagte met randwal (incl. pingo-restant), R42=beekdalbodem, H13=grondmoreneglooiing of smeltwaterglooiing met resten van grondmorene.

Op de bodemkaart (Figuur 7) ligt het plangebied volledig op een veldpodzol (Hn23), een overwegend jonge ontginningsgrond. Ten zuidoosten van het plangebied bevinden zich moerige eerdgronden (zWz). Deze gronden liggen voornamelijk langs en in stroomdal, ze vormen de overgang van de veengronden in het stroomdal naar de zandgronden (in dit geval veldpodzol Hn23) daarbuiten. De grondwatertrap rond het plangebied is V met een hoogte waterstand van minder dan 40 cm en een laagste waterstand van meer dan 120 cm beneden maaiveld (www.maps.bodemdata.nl).

Figuur 7. Nieuw-Roden, Beukenlaan: bodemkaart met zwart omkaderd het plangebied. Hn23 = veldpodzol, KX = keileem, zWz = moerige eerdgronden, B = bebouwd

2.3 Archeologie (KNA 4 LS04)

Voor een kort overzicht van de verschillende perioden wordt verwezen naar Appendix I. Uit het plangebied zijn geen archeologische meldingen bekend (Figuur 8 en Tabel 1). Het huidige onderzoek staat ingetekend als nummer 1. De onderstaande gegevens zijn afkomstig van de website van ARCHIS of uit afzonderlijke onderzoeksrapporten.

Op Figuur 8 zijn vijf archeologische onderzoeken in de omgeving van het plangebied ingetekend (melding 2-6). Het betreft twee booronderzoeken waaruit bleek dat de top van de podzolbodem verwijderd was en de B/C horizont met daaronder de C-horizont en de keileem nog aanwezig waren (melding 3, Tulp 2005; melding 5, Fens en Tolsma 2016). Het proefsleuvenonderzoek van melding 6 (La Féber *et al.* 2016) is uitgevoerd naar aanleiding van het archeologisch booronderzoek (ABO) van melding 5. Bij het proefsleuvenonderzoek werden veel vondsten en sporen gevonden uit de nieuwe tijd (qua sporen: afval- zandwin- en leemwinkuilen, een greppel en een karrenspoor, qua vondsten: botmateriaal en huishoudelijk serviesgoed). Deze sporen zijn niet geïnterpreteerd als resten van bewoning op deze plaats maar worden verbonden aan het gebruik van het perceel voor bosbouw in de 19e en 20e eeuw. Ook is er bewerkt vuursteen gevonden tijdens dit onderzoek. Het materiaal bestaat uit afslagen en werktuigen die gedateerd zijn van het laat-paleolithicum tot en met de ijzertijd.

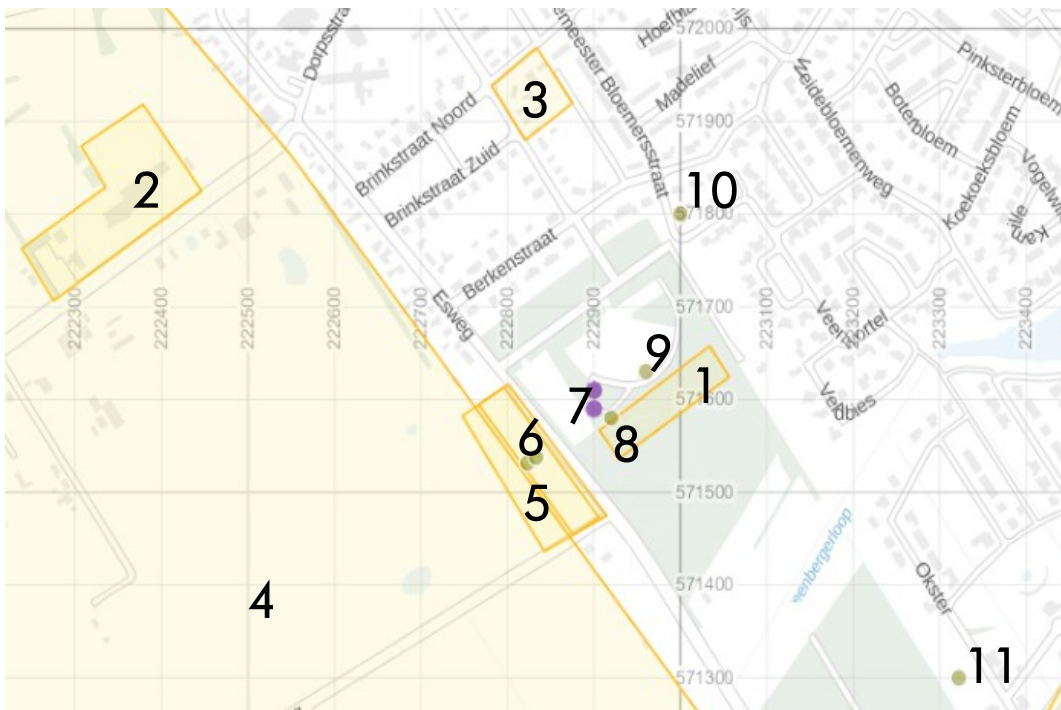
Verder is er een melding van 11 stuks vuursteen ten zuidoosten van het plangebied.

Deze zijn gevonden tijdens een booronderzoek en geïnterpreteerd als bewerkingsafval. Het materiaal is gevonden op een zandrug ten zuiden van een pingo-ruïne, welke op de geomorfologische kaart (Figuur 6) te zien is als de rechter blauwe stip met N21 als code.

Ook heeft er rondom het plangebied een onderzoek plaatsgevonden met luchtfotografie/*remote sensing*. Op deze luchtfoto's is een *celtic field* gezien, daterend tussen de ijzertijd en de romeinse tijd. Dit is waarschijnlijk hetzelfde celtic field als van melding 5 en 6.

Direct ten noordwesten van het plangebied liggen twee Archeologische MonumentenKaart (AMK) terreinen (melding 7) en daarbij behorende vondsten (melding 8 en 9). Op de AMK terreinen liggen twee grafheuvels, deze maakten ooit deel uit van een groep van drie, maar de derde is in 1933 geëgaliseerd. De twee bestaande grafheuvels zijn tevens in 1933 opgegraven door Van Giffen vanuit het Biologisch Archaeologisch Instituut (Van Giffen 1935). Bij deze opgraving zijn in één grafheuvel een standvoetbeker en een *all-over-ornamented*-beker (AOO) gevonden, daterend uit het laat neolithicum A. In de andere grafheuvel zijn enkele stukken vuursteen en twee scherven handgevormd aardewerk gevonden daterend tussen de late bronstijd en de ijzertijd.

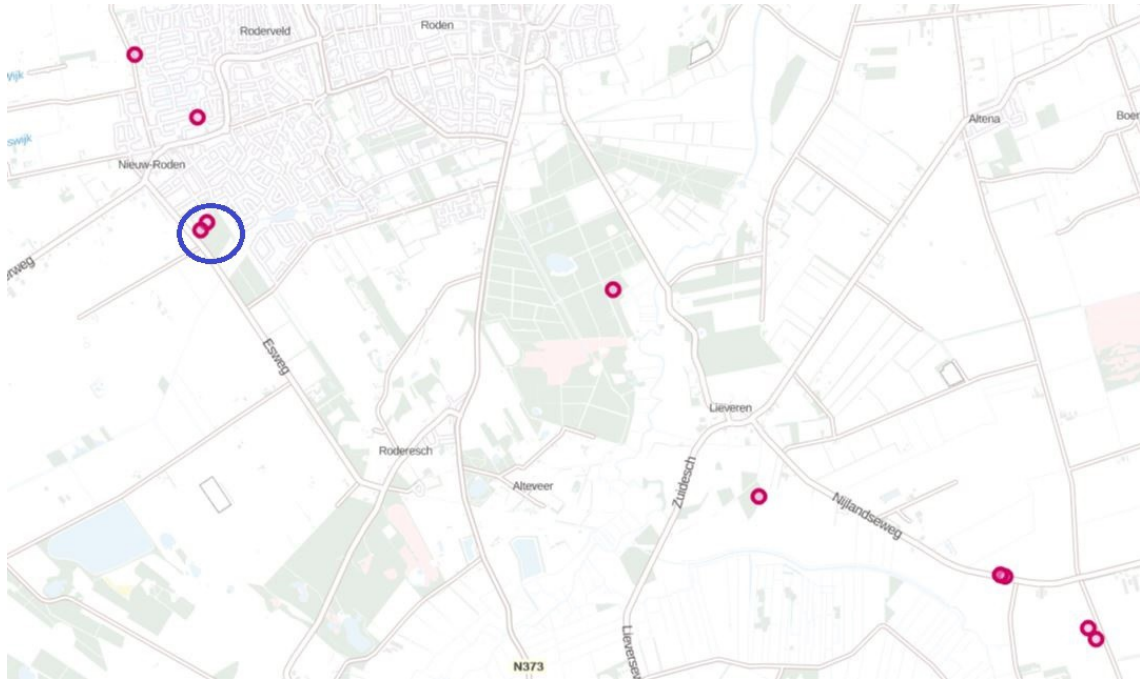
De aanwezigheid van deze twee grafheuvels direct naast het plangebied is aanleiding voor een onderzoek naar grafheuvels met dezelfde datering in de bredere omgeving. Figuur 9 laat de verspreiding van grafheuvels tot ongeveer 6 km van het plangebied zien. Al deze grafheuvels hebben een datering vanaf het neolithicum tot de bronstijd, ijzertijd of romeinse tijd. Mogelijk maken deze grafheuvels deel uit van een groter funerair landschap. Tevens kunnen de grafheuvels deel hebben uitgemaakt van een prehistorische weg (bijvoorbeeld als merktekens), omdat ze globaal op één lijn liggen.

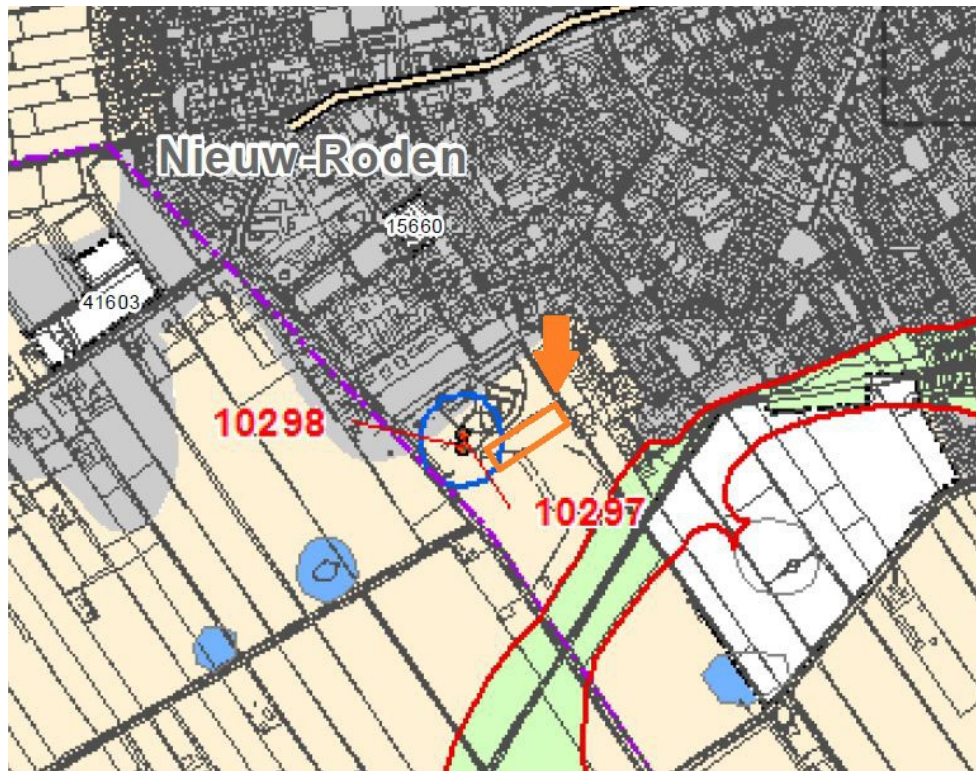
Figuur 8. Nieuw-Roden, Beukenlaan: Archeologische kaart van de omgeving van het plangebied. Het plangebied is met nummer 1 aangegeven. Gele vlakken geven archeologische onderzoeken weer, de groene cirkels vondstlocaties, AMK-terreinen zijn paars ingekleurd en de nummers verwijzen naar de meldingen in Tabel 1 (naar: zoeken.cultureelerfgoed.nl).

Tabel 1. Nieuw-Roden, Beukenlaan: Archeologische waarden rond het onderzoeksgebied. Voor de ligging zie Figuur 7. Voor dateringen zie Appendix II. Afkortingen: AB = archeologische begeleiding, ABO = booronderzoek, ABU = bureauonderzoek, APP = proefsleuven, AO = definitieve opgraving, NA = niet archeologisch, paleo = paleolithicum, neo = neolithicum, ijt = ijzertijd, bt = bronstijd, rom = romeinse tijd, nt = nieuwe tijd, v = vroeg, m = midden, l = laat, AOO = all over ornamented.

Melding	Zaaknummer	Omschrijving	Datering
1	4622162100	plangebied	
2	2290861100	ABO 2010 De Steekproef: kwaliteit van de bodem slecht, geen archeologische indicatoren.	
3	2107947100	ABO 2005 De Steekproef: B/C horizont met daaronder geel zand en keileem, geen archeologische indicatoren.	
4	2228418100	ABU 2009 Arcadis: inventarisatie archeologische waarden.	
5	3982700100	ABO 2016 Antea Group: B/C horizont bewaard, geen archeologische indicatoren.	
6	3995620100	APP 2016 Antea Group: afval- zandwin- en leemwinkuilen, een greppel en een karrenspoor. Botmateriaal en huishoudelijk serviesgoed. enkele stukken bewerkt vuursteen (afslagen, werktuigen. geen sporen van (verwachte) <i>celtic field</i> en grafheuvelcomplex aangetroffen.	nt lpaleo-ijt
7	10297 10298	AMK zeer hoge archeologische waarde: grafheuvel (ø15m, hoogte 0,6m) AMK zeer hoge archeologische waarde: grafheuvel (ø21m, hoogte 1,2m) beide grafheuvels behoren tot een groep van drie tumuli, waarvan er één in 1933 is geëgaliseerd. In 1933 opgegraven door het BA1: standvoetbeker, AOO beker. overig aardewerk en vuursteen aangetroffen.	lneo neo/bt
8	2893989100	AO - tumulus 2 (zelfde als melding 7): een aantal stukken vuursteen (paleo-lneo) en twee fragmenten handgevormd aardewerk (lbt-ijt)	paleo-lneo; lbt-ijt
9	2745230100	AO - tumulus 1 (zelfde als melding 7): 1 standvoetbeker; 1 AOO-beker (2l1b)	lneo
10	3209652100	Luchtfoto/remote sensing: grondsporen (verkleuringen) geïnterpreteerd als <i>celtic field</i> .	ijt-rom
11	3274241100	ABO 2003: 11 stuks vuursteen geïnterpreteerd als bewerkingsafval maar slecht te dateren. Enkele zandruggen met podzolen, een met veen gevulde pingoruïne. Het archeologisch materiaal is aangetroffen ten zuiden van een pingoruïne.	lpaleo-nt

Figuur 9. Nieuw-Roden, Beukenlaan: Overzicht van grafheuvels uit de wijde omgeving van het plangebied. De roze stippen zijn grafheuvels (of complexen). De globale locatie van het plangebied is aangegeven met een blauwe cirkel, hierbinnen liggen de grafheuvels opgegraven door Van Giffen in 1935 (Tabel 1, melding 7) (naar: zoeken.cultureelerfgoed.nl).

Figuur 10. Nieuw-Roden, Beukenlaan: Uitsnede van de beleidsadvieskaart van de gemeente Noordenveld. Het plangebied is oranje omlijnd en aangegeven met een oranje pijl. Beige=hoge of middelhoge verwachting, groen met rode omlijning=middelhoge verwachting (beekdal), blauw=depressies/laagten, rood=AMK-zeer hoge archeologische waarde, blauwe cirkel=bufferzone 50m rondom AMK-terrein, wit=lage verwachting, grijs=onbekende verwachting (bebouwing).

Beleid

Een detail van de archeologische beleidsadvieskaart uit 2011 (Arcadis 2011) is weergegeven in Figuur 10. Het plangebied is hierop met een oranje kader en pijl aangegeven. Het plangebied ligt volledig in een zone met hoge of middelhoge archeologische verwachting, waarbij bij bodemingrepen van meer dan 1000m² en dieper dan 30 cm onder maaiveld een verkennend booronderzoek (6 boringen per ha) en zo nodig een karterend onderzoek moet plaatsvinden. Tevens ligt de noordwest punt van het plangebied in een bufferzone rondom een AMK terrein, waar bij alle bodemingrepen een verkennend en karterend onderzoek uitgevoerd dient te worden. Wanneer er tijdens het karterend onderzoek een archeologische vindplaats wordt aangetroffen, dient een waarderend onderzoek uitgevoerd te worden.

2.4 Historische geografie (KNA 4 LS03)

Vanaf 1902 heeft over het plangebied een pad op weg gelopen, maar is het nooit bebouwd geweest (Figuur 11). Vanaf 1955 heeft het plangebied dezelfde invulling gehad als momenteel. De kans op bewoningssporen uit de historische periode is voor het plangebied zeer gering.

Figuur 11. Nieuw-Roden, Beukenlaan: Vier uitsneden van historische kaarten (naar: www.topotijdreis.nl). Van boven naar beneden zijn de kaarten uit 1890, 1902, 1926 en 1955. De kaarten zijn verschaald en naar het noorden gericht. De ligging van het plangebied is globaal met een rode ovaal aangegeven.

2.5 Archeologisch verwachtingsmodel (KNA 4 LS05)

Het plangebied heeft een hoge trefkans voor archeologische waarden, omdat aangrenzend twee AMK-terreinen liggen, met de bufferzone in het plangebied. Tevens zijn er rondom het plangebied meerdere vondstlocaties bekend en ligt er vermoedelijk een celtic field rondom het plangebied. Naast prehistorische nederzettingssporen dient ook rekening gehouden te worden met resten van grafheuvels behorend aan het complex van het aangrenzende AMK-terrein, of archeologische objecten en sporen gerelateerd hieraan.

Gezien de eerdere vondsten uit de omgeving dient er tijdens het veldwerk rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van archeologische indicatoren uit de perioden paleolithicum tot en met nieuwe tijd. Deze archeologische indicatoren kunnen bestaan uit houtskool, resten van metaalbewerking of andere ambachten, artefacten van aardewerk, bot, (vuur-)steen of metaal, en dergelijke. Eveneens kunnen grondsporen aanwezig zijn, zoals paalgaten, greppels, waterkuilen, vuurhaarden en hutkommen. Cultuurlagen worden hier ook verwacht. De archeologische materialen zullen zich voornamelijk direct in of onder de bouwvoor bevinden.

Tabel 2. Nieuw-Roden, Beukenlaan: Overzicht specificatie archeologische verwachting.

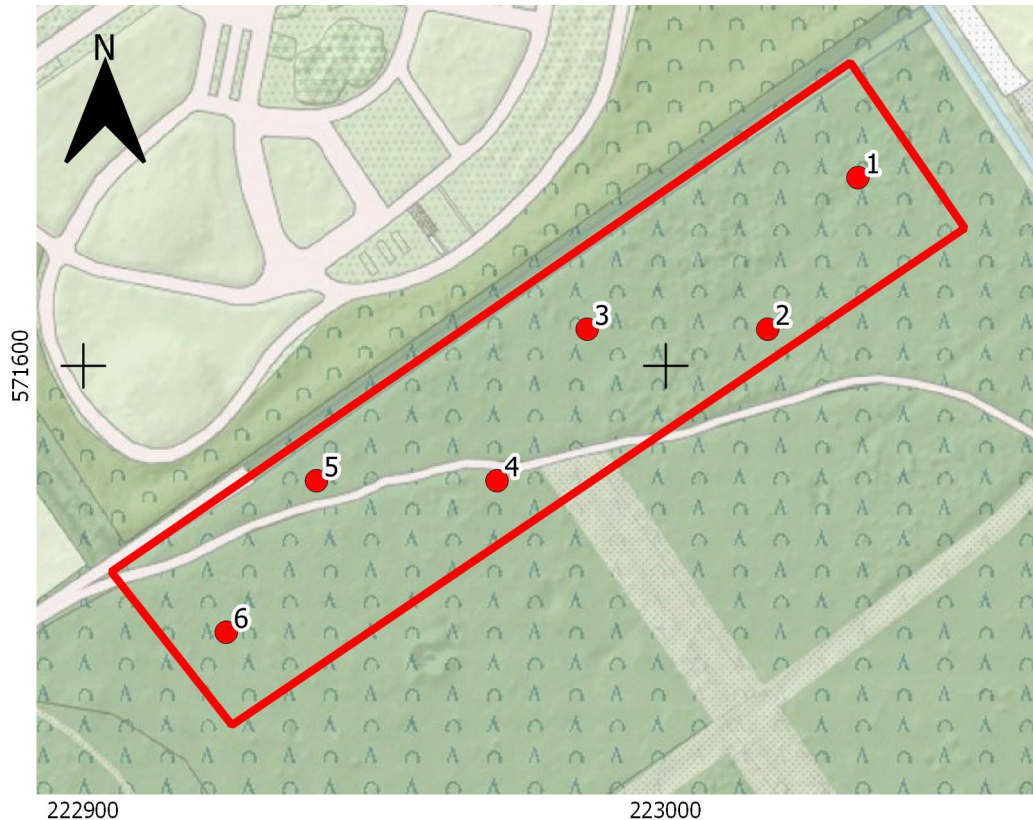
datering:	steentijd/metaaltijd	middeleeuwen/nieuwe tijd
complextype:	nederzetting, graf	akker,bosbouw
omvang:	vanaf enkele meters	vanaf enkele tientallen meters
diepteligging:	onder de bouwvoor	aan maaiveld
gaafheid en conservering:	onbekend	onbekend
locatie:	hele terrein	hele terrein
uiterlijke kenmerken:	bewerkt vuursteen, aardewerk, houtskool, metaalbewerking	puin, scherven aardewerk, afvallaag
mogelijke verstoringen:	afgetopte podzol	afgetopte podzol

2.6 Mogelijke verstoringen (KNA 4.0 LS02)

Er is nog niets over de gaafheid en de conservering van een eventuele vindplaats in het plangebied bekend. De graafmelding (KLIC-nummer 18G332528) laat geen leidingen zien die binnen het plangebied lopen/hebben gelopen.

3. Veldonderzoek (KNA 4 VS05)

3.1 Methoden en technieken (KNA 4 VS01)

Figuur 12. Nieuw-Roden, Beukenlaan: Situatietekening met de boorlocaties. De boorlocaties zijn met rode genummerde stippen weergegeven. De rode lijn geeft de grenzen van het plangebied aan. Voor de RD-coördinaten van de boorpunten, zie Appendix III.

Het veldwerk is uitgevoerd op 8 augustus 2018. Voor het inventariserende booronderzoek (verkenkende fase) is gebruik gemaakt van een edelmanboor met een diameter van tien centimeter. Hiermee is bepaald in welke mate de bodem intact is en wat de kans is op archeologische lagen en/of grondsporen.

Het plangebied heeft een grootte van 0,6 hectare. De geplande verstoringsdiepte was ten tijde van het booronderzoek nog niet bekend. In totaal zijn er tijdens het onderzoek zes boringen geplaatst. Met zes boringen is in dit plangebied een gemiddelde boordichtheid van 10 boringen per hectare gehaald.

Elke boring is tweemaal uitgevoerd: de eerste keer om de bodemlagen te beschrijven en de opgeboorde grond te zeven; de tweede keer om meer grond naar boven te halen om te kunnen onderzoeken. De opgeboorde grond is op een zeef met een maaswijdte van vier millimeter bekeken op de aanwezigheid van archeologische indicatoren, zoals houtskool, bewerkt vuursteen en scherven aardewerk. Daarnaast zijn de diepte, lithologie en kleur (m.b.v. Munsell) bepaald, alsmede alle overige bijzonderheden. De maximale diepte van de boringen is 90 centimeter onder het maaiveld.

De boorlocaties zijn zo goed mogelijk over het plangebied verdeeld (Figuur 12) hierbij

moest in het veld rekening gehouden worden met de vele bomen (Figuur 3). Van alle boringen zijn de RD-coördinaten bepaald met behulp van GPS; de nauwkeurigheid was ongeveer zes meter vanwege de dichte bebossing van het gebied. Er is geen veldkartering uitgevoerd omdat er vanwege de strooisellaag een slechte vondstzichtbaarheid was. De hoogten van de boorlocaties zijn bepaald met behulp van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN). Voor de RD-coördinaten van de afzonderlijke boorpunten wordt verwezen naar de boorstaten en boorbeschrijvingen in Appendix II en III. Tijdens het veldonderzoek is het verwachtingsmodel zoals geformuleerd in paragraaf 2.5 getoetst.

3.2 Resultaten veldwerk (KNA 4 VS02, VS03)

Bodem

Een gave podzolbodem bestaat uit een bouwvoor (A-horizont), gevolgd door een lichtgrijze uitspoelingslaag (E-horizont), een bruine inspoelingslaag (B-horizont), een geelbruine overgangslaag (BC-horizont) en geel zand waar geen bodemvorming in heeft plaatsgevonden (C-horizont).

Alle boringen in het plangebied laten in de basis dezelfde bodemopbouw zien. Beginnend met een donker bruingrijze bouwvoor van 20 tot 40 centimeter dik. Hieronder zit een licht grijze E-horizont van 10 tot 25 centimeter, met uitzondering van Boring 3. Echter, de E-horizont kan in deze boring gemist zijn vanwege de soms slechte zichtbaarheid. Onder de E-horizont bevond zich een roodbruine B-horizont van 5 tot 15 centimeter dik, gevolgd door een donker bruingele BC-horizont van 5 tot 10 centimeter. Tenslotte is in alle boringen een gele C-horizont gezien.

Alle boringen bevatten veel stenen en doorworteling van het aanwezige bos. De aanwezigheid van de stenen kan worden verklaard door de ligging van het plangebied op een grondmorenerug. Hierin zijn tijdens de ijstijd stenen aangevoerd welke door erosie of door vorst hoog in de bodem terecht komen.

Archeologie

In geen van de boringen zijn archeologische indicatoren of cultuurlagen aangetroffen. Er zijn geen aanwijzingen gevonden voor funeraire activiteiten rondom de grafheuvels. Er is geen veldkartering uitgevoerd wegens de slechte vondstzichtbaarheid door de strooisellaag.

4. Conclusies en advies (KNA 4 VS07)

In augustus 2018 is voor een plangebied aan de Beukenlaan te Nieuw-Roden, gemeente Noordenveld, provincie Drenthe, een archeologisch bureau- en inventariserend veldonderzoek, verkennende fase, uitgevoerd. De aanleiding voor het archeologisch onderzoek is een nieuw in te richten natuurbegraafplaats. Het plangebied bevindt zich in een zone met een hoge of middelhoge archeologische verwachting en gedeeltelijk in de bufferzone rondom een Archeologisch MonumentenKaart (AMK) terrein. Het plangebied is circa 0,6 hectare groot en bevindt zich ten zuiden van de huidige begraafplaats in Nieuw-Roden. De verwachte verstoringsdiepte was ten tijde van het archeologisch onderzoek nog niet bekend.

Voorafgaand aan het veldwerk is een archeologisch bureauonderzoek en archeologisch verwachtingsmodel opgesteld. Hieruit blijkt dat het plangebied gedeeltelijk in de bufferzone van een AMK terrein met twee grafheuvels ligt en midden in een veel groter gebied met grafheuvels daterend van het neolithicum tot de ijzertijd (zie Appendix 1). Tevens zijn er in de omgeving meerdere archeologische vondsten gedaan daterend van het laat paleolithicum tot de nieuwe tijd.

Er is een verkennend booronderzoek uitgevoerd waarbij er zes boringen tot in de C-horizont zijn doorgezet. De boringen laten een bouwvoor zien met daaronder een intacte podzolbodem. Er zijn geen archeologische indicatoren of cultuurlagen aangetroffen in de boringen.

Selectieadvies door senior KNA archeoloog / senior KNA prospector [REDACTED]

Uit de verkennende fase van het booronderzoek is gebleken dat de bodem binnen het plangebied bijna volledig intact is. Er zijn echter geen archeologische indicatoren of cultuurlagen aangetroffen. De beleidskaart van de Gemeente Noordenveld adviseert een karterend booronderzoek bij een intacte bodem. Omdat het om grafheuvels gaat, wordt er geen diffuse verspreiding van bijvoorbeeld aardewerk of vuursteen verwacht en zijn archeologische waarden met een (karterend) booronderzoek zeer moeilijk aan te tonen. De gaafheid van de bodem, zoals vastgesteld bij het verkennend booronderzoek, duidt erop dat (sporen van) prehistorische begravingen in goede staat kunnen verkeren.

Wij achten de kans op intacte archeologische waarden zoals grondsporen binnen dit plangebied zeer hoog en adviseren geen bodemingrepen uit te voeren om deze waarden te beschermen. Indien dit niet mogelijk is, adviseren wij een archeologisch vervolgonderzoek in de vorm van een proefsleuvenonderzoek. Hiervoor is een geldig Programma van Eisen nodig en dient contact opgenomen te worden met de gemeente Noordenveld en met de provinciaal archeoloog. Het is aan de gemeente en provincie om dit advies al dan niet over te nemen.

Literatuur

- Arcadis 2011. *Achtergrondrapport Archeologische Verwachtings en Beleidsadvieskaart Noordenveld*. 13 december 2011.
- Bongers, J.M.G. en M.L.J. Bergmans. 2010. *Nieuw Roden, Zevenhuisterweg (Gemeente Noordenveld, Dr.). Een Inventariserend Archeologisch Veldonderzoek*. Steekproefrapport 2010-07/03. Zuidhorn: De Steekproef bv.
- Brouwer, E. en W. Ytsma. 2009. *Beperkt Bureauonderzoek Archeologie Leek-Roden*. Assen: Arcadis Nederland BV.
- Fens, R. en J. Tolsma. 2016. *Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek d.m.v. boringen. plangebied woningen Esweg, Nieuw-Roden, gemeente Noordenveld*. Antea Group Archeologie 2015/169. Heerenveen: Antea Group.
- Giffen, A.E., van. 1935. Twee grafheuvels te Nieuw Roden. Gem. Roden. *Nieuwe Drentsche Volksalmanak* 53, p. 117-118.
- La Féber, D., Fens, R. en J. Tolsma. 2016. *Inventariserend Veldonderzoek d.m.v. proefsleuven. Esweg, Nieuw-Roden, gemeente Noordenveld*. Antea Group Archeologie 2016/52. Heerenveen: Antea Group.
- Tulp, C. 2005. *Een Inventariserend Archeologisch Veldonderzoek aan de Juffrouw Clewitsstraat Nieuw-Roden (Dr.)*. Steekproef-rapport 2005-10/16. Zuidhorn: De Steekproef bv.
- Vries, T. de, W.J.M. de Groot, T. Hoogland, en J. Denneboom. 2003. *De Bodemkaart van Nederland digitaal: Toelichting bij inhoud, actualiteit en methodiek en korte beschrijving van additionele informatie*. Alterra-rapport 811. Wageningen, Alterra, Research Instituut voor de Groene Ruimte.
- Vos, P.C., J. Bazelmans, H.J.T. Weerts, en M.J. van der Meulen (red.). 2011. *Atlas van Nederland in het Holoceen: Landschap en bewoning vanaf de laatste ijstijd tot nu*. Amsterdam: Bert Bakker.

Internet:

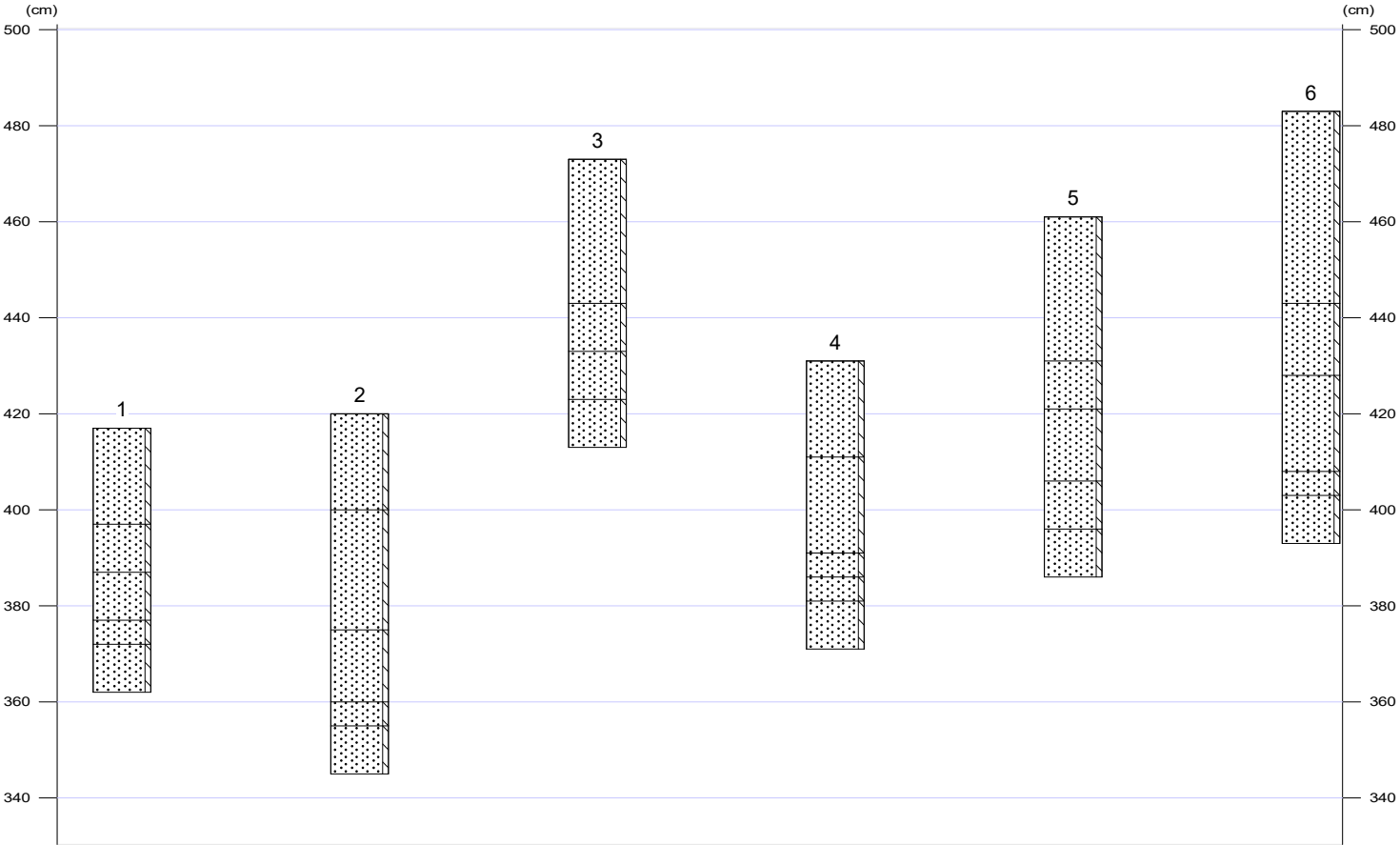
<http://www.sikb.nl/archeologie/richtlijnen/brl-4000>
<https://archis.cultureelerfgoed.nl/#/login>
<https://zoeken.cultureelerfgoed.nl>
www.maps.bodemdata.nl
<http://www.ahn.nl/index.html>
<http://www.topotijdreis.nl/>
<https://www.kadaster.nl/>

Lijst van Figuren en Tabellen

- Figuur 1.** Nieuw-Roden, Beukenlaan: De ligging van het plangebied is met een rode cirkel aangegeven (bron: Kadaster).
- Figuur 2.** Nieuw-Roden, Beukenlaan: Luchtfoto met in rood het plangebied omlijnd (bron: GoogleEarth).
- Figuur 3.** Nieuw-Roden, Beukenlaan: Foto van het plangebied.
- Figuur 4.** Nieuw-Roden, Beukenlaan: Voorgenomen bouwplannen, plangebied is roodomlijnd.
- Figuur 5.** Nieuw-Roden, Beukenlaan: Uitsnede van de AHN, plangebied is zwartomlijnd. (www.ahn.nl).
- Figuur 6.** Nieuw-Roden, Beukenlaan: Geomorfologische kaart, plangebied is zwartomlijnd.
- Figuur 7.** Nieuw-Roden, Beukenlaan: Bodemkaart, plangebied is zwartomlijnd.
- Figuur 8.** Nieuw-Roden, Beukenlaan: Archeologische kaart rond het plangebied (naar: zoeken.cultureelerfgoed.nl).
- Figuur 9.** Nieuw-Roden, Beukenlaan: Overzicht van grafheuvels uit de wijde omgeving van het plangebied (naar: zoeken.cultureelerfgoed.nl).
- Figuur 10.** Nieuw-Roden, Beukenlaan: Uitsnede van de beleidsadvieskaart van de gemeente Noordenveld (naar: Arcadis 2011)
- Figuur 11.** Nieuw-Roden, Beukenlaan: Vier uitsneden van historische kaarten (naar: www.topotijdreis.nl)
- Figuur 12.** Nieuw-Roden, Beukenlaan: Situatietekening met de boorlocaties
-
- Tabel 1.** Nieuw-Roden, Beukenlaan: Archeologische waarden rond het onderzoeksgebied.
- Tabel 2.** Nieuw-Roden, Beukenlaan: Overzicht specificatie archeologische verwachting.

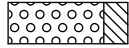
Appendix I: Archeologische periode-indeling

paleolithicum:		ijzertijd:	
paleolithicum vroeg:	tot 300.000 BP	ijzertijd vroeg:	800 - 500 vC
paleolithicum midden:	300.000 - 35.000 BP	ijzertijd midden:	500 - 250 vC
paleolithicum laat:	35.000 BP – 8.800 vC	ijzertijd laat:	250 - 12 vC
paleolithicum laat A:	35.000 - 18.000 BP		
paleolithicum laat B:	18.000 BP – 8.800 vC	romeinse tijd:	
		romeinse tijd vroeg:	12 vC - 70 nC
mesolithicum:		romeinse tijd vroeg A:	12 vC - 25 nC
mesolithicum vroeg:	8.800 - 7.100 vC	romeinse tijd vroeg B:	25 - 70 nC
mesolithicum midden:	7.100 - 6.450 vC	romeinse tijd midden:	70 - 270 nC
mesolithicum laat:	6.450 - 4.900 vC	romeinse tijd midden A:	70 - 150 nC
		romeinse tijd midden B:	150 - 270 nC
neolithicum:		romeinse tijd laat:	270 - 450 nC
neolithicum vroeg:	5.300 - 4.200 vC	romeinse tijd laat A:	270 - 350 nC
neolithicum vroeg A:	5.300 - 4.900 vC	romeinse tijd laat B:	350 - 450 nC
neolithicum vroeg B:	4.900 - 4.200 vC		
neolithicum midden:	4.200 - 2.850 vC	middeleeuwen:	
neolithicum midden A:	4.200 - 3.400 vC	middeleeuwen vroeg:	450 - 1.050 nC
neolithicum midden B:	3.400 - 2.850 vC	middeleeuwen vroeg A:	450 - 525 nC
neolithicum laat:	2.850 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg B:	525 - 725 nC
neolithicum laat A:	2.850 - 2.450 vC	middeleeuwen vroeg C:	725 - 900 nC
neolithicum laat B:	2.450 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg D:	900 - 1.050 nC
		middeleeuwen laat:	1.050 - 1.500 nC
bronstijd:		middeleeuwen laat A:	1.050 - 1.250 nC
bronstijd vroeg:	2.000 - 1.800 vC	middeleeuwen laat B:	1.250 - 1.500 nC
bronstijd midden:	1.800 - 1.100 vC		
bronstijd midden A:	1.800 - 1.500 vC	nieuwe tijd:	
bronstijd midden B:	1.500 - 1.100 vC	nieuwe tijd vroeg:	1.500 - 1.650 nC
bronstijd laat:	1.100 - 800 vC	nieuwe tijd midden:	1.650 - 1.850 nC
		nieuwe tijd laat:	1.850 – heden
Pleistoceen:	2,5 miljoen - 10.000 BP		
Elsterien	475.000 - 410.000 BP	vC.: voor Christus	
Saalien	200.000 - 130.000 BP	nC: na Christus	
Weichselien	116.000 - 10.000 BP	BP: Before Present; Present = 1950	
Holoceen:	10.000 BP - heden		

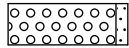

Legenda (conform NEN 5104)

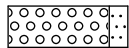
grind

Grind, siltig

Grind, zwak zandig

Grind, matig zandig

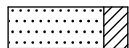

Grind, sterk zandig

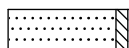

Grind, uiterst zandig

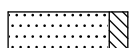
zand

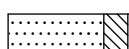
Zand, kleiig

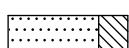
Zand, zwak siltig

Zand, matig siltig

Zand, sterk siltig

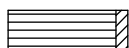

Zand, uiterst siltig

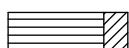
veen

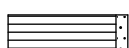
Veen, mineraalarm

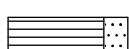
Veen, zwak kleiig

Veen, sterk kleiig

Veen, zwak zandig

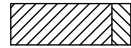

Veen, sterk zandig

klei

Klei, zwak siltig

Klei, matig siltig

Klei, sterk siltig

Klei, uiterst siltig

Klei, zwak zandig

Klei, matig zandig

Klei, sterk zandig

leem

Leem, zwak zandig

Leem, sterk zandig

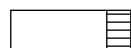
overige toevoegingen

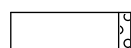
zwak humeus

matig humeus

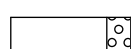
sterk humeus

zwak grindig

matig grindig

sterk grindig

X-coördinaat (m) : 223034
Y-coördinaat (m) : 571634
Maaiveld (cm) : 417

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 20	zand zwak siltig, donker-bruin-grijs, 10YR3/1, Zand: zeer fijn, bouwvoor, Opm.: grind, doorworteling
20 - 30	zand zwak siltig, licht-grijs, 10YR6/2, Zand: zeer fijn, E-horizont, Opm.: grind, veel doorworteling
30 - 40	zand zwak siltig, rood-bruin, 7.5YR4/3, Zand: zeer fijn, B-horizont, Opm.: grind, veel doorworteling
40 - 45	zand zwak siltig, donker-bruin-geel, 10YR4/4, Zand: zeer fijn, BC-horizont, Opm.: grind, veel doorworteling
45 - 55	zand zwak siltig, geel, 10YR4/6, Zand: zeer fijn, C-horizont, dekzand, Opm.: grind, veel doorworteling

X-coördinaat (m) : 223018
Y-coördinaat (m) : 571608
Maaiveld (cm) : 420

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 20	zand zwak siltig, donker-bruin-grijs, 10YR3/1, Zand: zeer fijn, bouwvoor, Opm.: grind, doorworteling
20 - 45	zand zwak siltig, licht-grijs, 10YR6/2, Zand: zeer fijn, E-horizont, Opm.: grind, veel doorworteling
45 - 60	zand zwak siltig, rood-bruin, 7.5YR4/3, Zand: zeer fijn, B-horizont, Opm.: grind, veel doorworteling
60 - 65	zand zwak siltig, donker-bruin-geel, 10YR4/4, Zand: zeer fijn, BC-horizont, Opm.: grind, veel doorworteling
65 - 75	zand zwak siltig, geel, 10YR4/6, Zand: zeer fijn, C-horizont, dekzand, Opm.: grind, veel doorworteling

X-coördinaat (m) : 222987
Y-coördinaat (m) : 571608
Maaiveld (cm) : 473

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 30	zand zwak siltig, donker-bruin-grijs, 10YR3/1, Zand: zeer fijn, bouwvoor, Opm.: grind, doorworteling
30 - 40	zand zwak siltig, rood-bruin, 7.5YR4/3, Zand: zeer fijn, B-horizont, Opm.: grind, veel doorworteling
40 - 50	zand zwak siltig, donker-bruin-geel, 10YR4/4, Zand: zeer fijn, BC-horizont, Opm.: grind, veel doorworteling
50 - 60	zand zwak siltig, geel, 10YR4/6, Zand: zeer fijn, C-horizont, dekzand, Opm.: grind, veel doorworteling

X-coördinaat (m) : 222972
Y-coördinaat (m) : 571582
Maaiveld (cm) : 431

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 20	zand zwak siltig, donker-bruin-grijs, 10YR3/1, Zand: zeer fijn, bouwvoor, Opm.: grind, doorworteling
20 - 40	zand zwak siltig, licht-grijs, 10YR6/2, Zand: zeer fijn, E-horizont, Opm.: grind, veel doorworteling
40 - 45	zand zwak siltig, rood-bruin, 7.5YR4/3, Zand: zeer fijn, B-horizont, Opm.: grind, veel doorworteling
45 - 50	zand zwak siltig, donker-bruin-geel, 10YR4/4, Zand: zeer fijn, BC-horizont, Opm.: grind, veel doorworteling
50 - 60	zand zwak siltig, geel, 10YR4/6, Zand: zeer fijn, C-horizont, dekzand, Opm.: grind, veel doorworteling

X-coördinaat (m) : 222941
Y-coördinaat (m) : 571582
Maaiveld (cm) : 461

Lithologie

Nieuw-Roden, Beukenlaan

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 30	zand zwak siltig, donker-bruin-grijs, 10YR3/1, Zand: zeer fijn, bouwvoor, Opm.: grind, doorworteling
30 - 40	zand zwak siltig, licht-grijs, 10YR6/2, Zand: zeer fijn, E-horizont, Opm.: grind, veel doorworteling
40 - 55	zand zwak siltig, rood-bruin, 7.5YR4/3, Zand: zeer fijn, B-horizont, Opm.: grind, veel doorworteling
55 - 65	zand zwak siltig, donker-bruin-geel, 10YR4/4, Zand: zeer fijn, BC-horizont, Opm.: grind, veel doorworteling
65 - 75	zand zwak siltig, geel, 10YR4/6, Zand: zeer fijn, C-horizont, dekzand, Opm.: grind, veel doorworteling

6

X-coördinaat (m) : 222925

Y-coördinaat (m) : 571556

Maaiveld (cm) : 483

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 40	zand zwak siltig, donker-bruin-grijs, 10YR3/1, Zand: zeer fijn, bouwvoor, Opm.: grind, doorworteling
40 - 55	zand zwak siltig, licht-grijs, 10YR6/2, Zand: zeer fijn, E-horizont, Opm.: grind, veel doorworteling
55 - 75	zand zwak siltig, rood-bruin, 7.5YR4/3, Zand: zeer fijn, B-horizont, Opm.: grind, veel doorworteling
75 - 80	zand zwak siltig, donker-bruin-geel, 10YR4/4, Zand: zeer fijn, BC-horizont, Opm.: grind, veel doorworteling
80 - 90	zand zwak siltig, geel, 10YR4/6, Zand: zeer fijn, C-horizont, dekzand, Opm.: grind, veel doorworteling